

Навршила се деценија откако су Американци бомбардовали Србију. Оставили су порушену и затровану земљу, разорену и дотучену економију, побијене и осакаћене људе и њихове, у црно завијене, породице... Истовремено, државе које су нам све то чиниле и даље то чине. Они се ни изблиза нису одрекли својих метода (о кајању да и не говоримо), али када нам се обраћају, и у контактима уопште, опште са нама као да се претходно ништа није догодило.

То што се ту готово ништа није променило, то што се они труде да забораве да су са неколико километара истоварали тоне експлозива, отрова и радијације – не чуди, али то што се српска власт (и бивша и садашња) понашају као да им је интендантура – то би требало да забрине.

Елем, о тој агресији и разарању једне земље сведоче тек понеки појединци, дотакнути колективном и личном несрећом, онако како најбоље знају и умеју, без средстава, без систематичних података, без озбиљне помоћи и опште солидарности. Углавном се то свело на неку врсту личне иницијативе. Преостало им је само да пишу књиге, саберу и објаве неколике чињенице и поново, али на трен, скрену пажњу Срба, не би ли их натерали да разумеју да није срамотно то што смо преживели убијања, бомбардовања, терор и несрећу.

Књига Мирјане Анђелковић-Лукић „Дарови Милосрдног анђела“ (Београд, 2008), настала је као крајпуташ људима који су хтели да егзактно утврде степен убијања и контаминације наше земље и природе у којој живимо. Обилазили су места на којима је завршавала радиоактивна муниција, мерили зрачење и утврђивали колико нам је тона осиромашеног уранијума доспело са висина, из авиона, а од Американаца. Међу тим људима били су и њен супруг, пуковник Војске Мирко Лукић, пуковник Драган Васиљевић и цивилно лице у ВЈ Милош Вујачић. Сви су умрли од рака, или „чудних“ болести. Јасно је да су све те болести последице њиховог рада, односно последице озрачивања, или уношења радиоактивних честица у организам. То, осим личне трагедије за породице тих ревносних професионалаца и часних родољуба, говори о много чему још. Од онога да се спискови убијених и осакаћених у овој земљи још увек не приводе крају, до онога да смо над свим тим патолошки неми.

О жртвама „Милосрдног анђела“

Пише: Славко Живанов
понедељак, 23 март 2009 20:04

Иако је држава чинила неке напоре и акције не би ли деконтаминирала терен који садржи осиромашени уранијум, извесно је да је том послу пришла непојамно резигнирано, као да је реч о елементарној непогоди или каквој вишој сили која ће проћи као и невреме. Нама се чини да никаквог разлога не би требало да буде у томе да се тај злочин са осиромашеним уранијумом не огласи на сва звона и званичним и незваничним каналима и преко медија и свакако друкчије, не би ли се не само упозорили сви који можда контаминираним просторима пролазе или у њиховој близини бораве, него пре свега због чињенице да ће тај део остати вековима контаминиран, а контаминација ће се природним токовима ширити у концентричним круговима од самог центра контаминације. Радионуклиди ће доспети у подземне токове, ући ће у биљке, животиње ће јести такве биљке, или пити такву воду, а онда ће те животиње јести друге животиње, или ће се њима хранити људи, па ће, ипак, сви ти контаминантни завршити у онима који су на врху ланца исхране, дакле у људима. А пошто овде живимо ми, онда то значи у нама...

Важно је овде истаћи да се Коштуничина влада овим проблемом бавила као и свим стварима којим су се он, или његови бавили – дакле траљаво, површно, и неуспешно, али врло, врло штетно. Иако финансијска средства за деконтаминацију нису могла да буду пронађена из иностранства, издвојена су недовољна средства из домаћих извора, и нешто је на том пољу урађено. Дакле, ту се завршава она тврдња о траљавом, површном и неуспешном бављењу тим проблемом. Међутим, та иста влада одлучила је да о томе ћути „јер Србија има шансу да постане стратешки извозник хране“. И овде је заправо, и на овом примеру, показана сва карикатуралност политике коју је спроводио Коштуница и сва њена гигантност када је реч о штеточинству и лицемерју.

Веома сличну књигу написао је Бранимир Б. Станојевић и зове се „Милосрдни анђеоло или књига мртвих“. У тој књизи аутор је сабрао, прикупио сва имена погинулих, несталих, страдалих, стрељаних грађана Србије и Црне Горе који нису преживели агресију, бомбе и куршуме. Књига је заправо споменик у којем су уписана имена и презимена са основним подацима о свакој жртви (датум, место рођења и страдања... каткад и које слово више). Књига је настала као последица личног осећања одговорности аутора према будућности, сматрајући да се жртве не смеју заборавити. До свих података аутор је дошао неуморно „копајући“ по новинама, различитим публикацијама, долазећи само до делића, а затим је од свих тих делића постепено градио споменик-књигу, мозаик са именима или подацима о 3799 убијених људи од стране Американаца, Енглеза и њихових сателита окупљених у НАТО. Иако је овај посао требало да уради држава још 1999. године, потпун, обједињен, целовит списак страдалих, српске државне институције никада нису објавиле. Но, истина се помаља полако, а да ли ће Срби хтети да је виде, то не зависи ни од каквог писца, или хроничара.

Обе књиге угледале су светло дана, јер су аутори осећали потребу да о томе пишу,

односно, имали су или подршку неких људи добре воље кад је реч о финансијама, или су сами финансирали штампање књига, што је у данашњици такође подвиг. Међутим, нити је штампање књиге само по себи довољно, нити појединци могу да ураде посао уместо институција. А зашто су институције затајиле право је питање. На то, међутим, нећемо дати одговор, о томе ће историја. Важно је да се зна и да овакви напори ово двоје аутора нису били усамљени.

Ваљало би да јавност добије одговор, на пример, зашто студија о последицама бомбардовања никада није угледала светло дана. Ту студију урадио је Војни институт, углавном је завршена у рукопису и за њено публикување ваљало је издвојити тек око пет хиљада евра. Зашто нисмо урадили публикације министарства инфраструктуре, економије... зашто није квантитативно утврђено од стране релевантних институција колико километара пруга и друмова, колико мостова, колико износи штета у ефективној валути, колика је објективна штета, а колико ће нас то све коштати у будућности. Не трабају нам само процене, већ студије засноване на емпирији иза којих ће, сопственим професионалним ауторитетом и референцом, стати друштвене институције попут Академије наука, института и др. Зашто, на крају крајева, никада није направљен споменик жртвама бомбардовања на којем би била написана сва имена жртава. Зашто је угашена она вечна ватра на Ушћу коју је упалила Мира Марковић? Да ли је то што је та жена открила довољно да би се охрабрила нека рука да сакрије помен жртвама. У чему је проблем са Србима који разумеју да је већи проблем то што је М. Марковић упалила пламен од тога да се уништи споменик? На крају крајева, можда некима и може да буде спорно то што је М. Марковић имала потребу да направи споменик, можда би им се гашење те ватре и могло и опростити да су изградили лепши и већи споменик, али шта би друго значило потез уништавања споменика без његове обнове или изградње, до доприноса да се убрза заборав. Уместо да се у историју уклешу размере трагедије и имена страдалих, преко тога навлачи се бледило.

Наравно, они који су на власти били свих тих година покољењу и историји дугују одговор на та питања. А били су сви. Иако је већина тих ствари била у надлежности Војске, та институција устројена је по принципу субординације. Да су било ко од министара или „врховних команданата“, или довољно важне политичке фигуре, издали такав налог, много штошта угледало би светло дана, а довољно би било само да су одобрили оно што им је било дато на одобрење, а што су они, због малигног опортунитета и англоамеричког полтронизма одбили, а после се у јавности лицемерно клели у сопствени патриотизам, или кривицу и одговорност пребацивали другом.

На крају треба истаћи и да је издавач обе књиге Љиљана Танић (ИКП „Никола Пашић“ из Београда) смогла снаге да их штампа и да их упорно држи у својој књижари. Друге књижаре у Београду не желе такве књиге у својим изложима због политичке

О жртвама „Милосрдног анђела“

Пише: Славко Живанов

понедељак, 23 март 2009 20:04

коректности, ваљда. Ваљало би надати се да неколицина ових људи неће остати усамљени, а да ће држава напоскон урадити студију о томе шта су нам заиста пре десет година учинили „наши партнери“. Такође, требало би веровати да ће се наше друштво, заједно са државом, коначно отрезнити у важном послу чувања сећања на тај трагичан и мрачан дан наше и америчке прошлости. Мада, имајући у виду да нам исти партнери-бомбардери и даље „чине“ и „помажу“, да они ту не виде шта би могло у односу према нама да се промени, а да наша власт не би да их љути... тешко да ће државне институције учинити више од онога што су већ учиниле.